

שורות

מגזין שירה ישראליית
מבית קתרדיס
גיליון 01
קיץ 2023

טורים ומדורים

מסמב צמוד: האם המחשב כבר כותב שירה יפה מאיתנו, **טל ניצן** על שירה של מוריה אשכנזי, **אלפרד כהן** על "מרברי השינה הכחולה" מאת ירדן ברצוק, **נטה שבתאי** על ארגז הכלים של השירה, **אלון ארד** על להתאהב בשירה

שירים חדשים

מאת רוני סומק, טל ניצן, שחר־מרי מרדכי, אודיה רוזנק, נדב לניאכ, אורית נימאיר פוטשניק, צור גואטה, ירדן ברצוק, ליאת מורבצ'יץ, יואב גלבוט, אסתר וולק, גיל אליאס, דליה סיני, יטל בלסקינד, שרון, שחר ארז, אמנת בן

שורות מגזין שירה ישראלית

גיליון 01

קיץ 2023

עורך המגזין: אלון ארד

חברי מערכת: נעה שבתאי, אלפרד כהן, דנה שמחיוף שחף, נועה גורן

עיצוב: רן דיגמי

מוציא לאור: קתרזיס ספרים

עורך ראשי: יואב גלבוט

כל הזכויות שמורות למחברות ולמחברים.
אין לצלם, להעתיק, לשכפל ולהפיץ באמצעים אלקטרוניים, אופטיים או מכניים
את התוכן הנמצא במגזין זה ללא אישור המחברים. אין לעשות שימוש מסחרי
מכל סוג שהוא בתוכן המגזין ללא רשות מפורשת בכתב מהמו"ל.

כתובת למשלוח שירים: shurotmag@gmail.com (עד שלושה שירים).

Litterae Plebi Habendae Sunt

הספרות היא בידי העם

קתרזיס

להורדת המגזין:

שורות - מגזין שירה ישראלית

ShurotMagazine

ת ו כ ו

04 שירים!

14 עוד שירים!

05	צור גואטה	14	שחר־מריו מרדכי
06	ירדן בן־צור	16	אודיה רוזנק
07	רוני סומק	17	אֶסתר וולק
08	נדב ליניאל	18	ליאת מורבצ'יק
09	אורית נוימאיר פוטשניק	19	יעל בלקינד ערן
10	טל ניצן	20	גיל אליאס
11	יואב גלבווע	21	דליה סיני

12 הצהרת כוונות

22 מתוך מלתעות האסון

מה המגזין הזה, מה תמצאו בו ולמה
אנחנו חושבים שיש בו צורך.

טל ניצן על בשורת ההצלה והניצחון
בשיריה של מוריה אשכנזי.

עניינים

32 אהבה ראשונה

אלון ארד על השיר ההוא, הראשון, שגרם לו להתאהב בשירה.

24 אל האדמה

אלפרד כהן על "פרברי השינה הכחולה" מאת ירון בן-צור.

34 המטריקס

מעקב צמוד: האם המחשב כבר כותב שירה יפה יותר מאיתנו?

26 ארגז הכלים

לעה שבתאי על כלי העבודה המשמשים לכתובת ולקריאת שירה.

28 שניים בעקבות אחת

שני משוררים כותבים בעקבות אותה תמונה:

30 שחף ארז

31 אפרת בן

דליים ורוחות | צור גואטה

שאלתי אותך בדמעות:
האם אתה עוד חור או
האם אתה דלי
בספינה השוקעת שלי?

שאלתי אותך בדמיו
ועוד דמיו, ובדמעות:
האם אתה סלע ענק או
האם רוח גבית
על גב הסזיפוס שלי
שוב ושוב במעלה ההר?

שאלתי אותך וּחפּשתי
דליים ורוחות
במבטך הקצר.

שוב ושוב שאלתי:
האם אתה חור או האם אתה דלי?
האם מפרש, האם גלים?
האם סירה, האם
גזרת אלים?

מים, חשמל | ירדן בן-צור

אני שולח את שירי
במעטפות כפולות, מרפדות,
כמכתבים שנשארה אמי
כשליש חייה אל התבות.

היו שחכו לדאר כמאמינים
אדוקים באלים שמזמו הכזיבו.
מחשבונות, שנות טובות,
ומכתבי זמון לבית המשפט,
גזרו "חשמל", גזרו
"מים" והלחימו:
תראו, יש מי ששולח
לנו בסתר
דברי אהבה.

הלואי שלא לו אני כותב.
בכחם האלכימי יתיכו
שירי למלים בודדות,
יעשו אתם שוב למשהו
נצרך בעולם -

מים,
חשמל.

קלפים | רוני סומק

יותר מלבו צוארה התאהבתי בקצות האצבעות שתופפו על כתפו של זהר. היא היתה טוקיואית, כלומר יפנית עם גאות עיר בירה. מכחול בעל שערה אחת ציר את שפתייה, ומתחת לגבות הנילון שוטטו עיניה כטיסי קרב בשמי החרקירי.

שחקנו קלפים ברוח השקט שביו פוקר לזוגיים אס עד שהמלה "די" פרצה מלעו של סטיבו. "היא מסמנת לזהר באצבעות את מה שיש לנו ביד". "יא בן זונה", הוסיף אשר את דעתו המלמדת בנדון, ורק אני ידעתי שאצבעות יפניות על כתפו של מתופף הו השראה, ואם איו לה כאלה ממשיות, דמיו ותו להו להלביש שוב ושוב את כתר השירה על ראשה של מלכה לב אדם.

עברו שנים מאז. סטיבו ברקוף חזר לממלכה הבריטית ושחק את קולונל פודובסקי ברמבו, זהר לוי ואשר צרפתי הלכו לעולמם, ואני על קלף לגמרי לא נשפח כותב כי:

שירה היא גם קו חיים

המציר בכף יד

של יפנית אחת

שמעולם לא הפסיקה לקטף ענפים

מעצי דבדבו

ששתלתי בשירים.

זיו | נדב ליניאל

לָאט, לָאט, פֿאַר עֵלֹו מוֹ הַתְּשֻׁלִּיל
זיו עוֹרֶה הַחֲלָבִי נְטוּף, כִּהֵה, מוֹ הַתְּצֻלּוֹם
הַחֲזִקְתִּי אֶז לְרַנֵּעַ אֶת דְּמוּתָהּ בְּתוֹף הַמַּיִם
אוֹחֵז בְּאוֹר הַרֶף שְׂמֻצְלָמָה קָרוּ

זיו עוֹרֶה הַחֲלָבִי נְטוּף, כִּהֵה, מוֹ הַתְּצֻלּוֹם
וּבִידֵים רוֹעֵדוֹת נְעֵרְתִי אֶת דְּמוּתָהּ
אוֹחֵז בְּאוֹר הַרֶף שְׂמֻצְלָמָה קָרוּ
לְבַד בְּעֵרְתִי בְּחֶדֶר הַחֲשׁוּף

וּבִידֵים רוֹעֵדוֹת נְעֵרְתִי אֶת דְּמוּתָהּ
מַחִיּוּכָה נְטוּפוֹ הַמַּיִם יֵשֶׁר עַל נְעֻלֵי
(לְבַד בְּעֵרְתִי בְּחֶדֶר הַחֲשׁוּף)
טפּוֹת, טפּוֹת, כְּמוֹ זַעֵה, זָלְגוּ עַל הַרְצָפָה

הַבְּטָתִי בְּדְמוּתָהּ, בְּעֵינֶיךָ, בְּתֻצְלוֹם
הוֹשְׁטֵתִי יָד חוֹרֶת אֶל פְּנֵיךָ
טפּוֹת, טפּוֹת, כְּמוֹ זַעֵה, זָלְגוּ עַל הַרְצָפָה
לָאט, לָאט, פֿאַר עֵלֹו מוֹ הַתְּשֻׁלִּיל

שיחה | אורית נוימאיר פוטשניק

אף פעם לא הבינו אותי ככה
אל תוף תוכי, ולא כמו ראי,
כמו ספל של מרק, כמו מקלחת
חמה בתם הכפור הנוראי.

אף פעם לא הבינו אותי ככה.
נפקחתי אל עיניך כמו נצון.
ראית איה מתפרצת בי תפרחת
לוהטת בעורקי הארנמו.

אף פעם לא הבינו אותי ככה.
את לא תגעי בי, לא, את לא רוצה.
לחדר לתוף הנפש הרוחת
זה לא כמו להוריד את החלצה.

אף פעם לא הבינו אותי ככה,
כמוה, שמביטה בי מבפנים.
אבל את משאירה אותי תופחת,
לחה, לבד, בתוף התחתונים.

* | טל ניצן

"מה שהצילום משחזר לנצח התרחש רק פעם אחת"

רולאן בארת

לֹוּלֵא צִלְמָנוּ הוֹלְכִים עַל הַחוּף

בְּלוּעִים כְּמַעַט לְבִלֵי הַכַּר

בְּעֶרְפְּלִית הַגֶּשֶׁם

לֹא הִיִּיתִי מְכַרְחָה הַיּוֹם לְהַזְכֵּר

אֲבָל כְּמוֹ בְּחִלּוּמוֹת אִם קִמַּת וְהִלַּכְתָּ מִמְּקוֹם

אֶחָד לְאַחַר שׁוֹב לֹא תִצְלִיחִי לְחַזֵּר

תִּתְעִי וְתִתְעִי וּבִידֶיךָ

מָה שֶׁהִסְפַּקְתָּ לְהַצִּיל

לֹא יוֹתֵר

אִם אֶתְלֶה שְׁעָרֵי מוֹ הַצְהָר וּמִטָּה

תִּתְאַחַז בּוֹ רַק הַרְיוּחַ עִם עֲלִיָּה הַסְּחוּפִים

אֲחֵר־כֶּף תִּפְנֶה לְנַגַּח בְּשֵׁעַר

יִתְחַבֵּט כֹּה וְכֹה

יִסְגֵּר.

כל הטוב הזה קצר מדי | יואב גלבוע

יש לחש בערבים שוחררי שלום.
כוחו להפנט גם אותי, גם אותך.
ובעת הזאת קול דממה מהמטבח.
באזיר המבעבע נשא הלחש לספה.
נחת, אפשר לקרא לזה, נחת, אפשר,
רק אסור לגעת בזה - יתפוגג.
צריך להתמסר לזה כמו גלינו נצח,
כמו היינו רוח אלוהים על פני תהום,
מושלים בלילה וביום, והנה -
טוב מאוד. יש לחש, מתבעבע,
מתעתע. וברגע אחד לפתע זורח
אור כוכב ברקיע השמים ומזכיר
שהזמו הזה קצר, והמלחמה מרבה.

הצהרת כוונות | עורכי שורות

צריך להודות, פישלנו. דווקא בזמנים שבהם טווח הקשב של הקהל התקצר והתקצר, זמנים שהיו אמורים להחזיר את השירה למרכז הבמה התרבותית, בחרנו להתבצר במגדלי השן וערי המקלט שלנו. מאז ירדה השירה העברית ממקומה המרכזי בלב התרבות, מצאו המשוררות והמשוררים, על פי רוב, נחמה בעליונות מדומיינת. "הקהל לא רוצה בנו? אנו אלה שלא רוצים בו! הבו לנו ערבי שירה בפאבים אפלים בנוכחות תריסר משוררים אחרים!"

בהעדרנו נתפס המשלט על ידי ז'אנרים שאצבעותיהם נוגעות בשירה אך אינן חובקות בה - ספוקן וורד, ראפ והגיגי רשתות חברתיות (מנוקדים, מחורזים ומשוברי שורות ככל שיהיו). נוח היה לנו לבוז להם בפומבי ולקנא בקהלם בסתר. השירה הפכה לסוגה שמתייחסת לקהל כמו שאינסל מתייחס לאישה. סוגה שממירה כמיהה בזילות ובשנאה.

לאמת לוקח זמן להרכיב לכדי קלישאה. כך השורה השגורה בפי כל אנשי המילה הכתובה גורסת ש"אין קהל לשירה". ברשותכם, נציע חלופה מעודכנת: יש קהל, אין לו שירה. גם היום השירה ממשיכה להתבצר במגדל השן שלה, במדורי הספרות, בכתבי העת, בחנויות הספרים הנבחרות. גם כשהיא כבר ברשתות החברתיות, היא פונה לקהל שהתאסף סביבה מבעוד מועד, ואליו בלבד.

מטרתו הראשונה במעלה של מגזין זה היא מיסיונרית. להביא קהלים חדשים בדת השירה. עלינו להתדפק על שעריהם. עלינו להיות, לצד חנויות הספרים ומדורי הספרות, גם בבתי הקפה, בברים, במספרות ובפיצוציות. עלינו להגיע לחדרי הכושר ולחדרי ההמתנה במרפאות.

האתגר הוא לעשות זאת בלי להתפשר על רמת השירה שאנחנו מחשיבים לראויה וטובה. אנחנו מאמינים בכל ליבנו שלא צריך להתחנף אליכם, הקהל. אתם ברי דעת וטעם. אין צורך למכור לכם הגיגי מקלחת בכסות שירה. עלינו לחזר אחריכם כמו שמחזרים אחרי בן או בת זוג פוטנציאליים - להציג חזות נאה, לאפשר לכם לעלעל בין דפינו ולהתפלל שתאהבו מה שתמצאו.

מתוך כך, ברחוב ההומה של צריכת התרבות בישראל, מגזין זה מבקש להיות חלון ראויה נאה המציג מגוון אקלקטי של שירים שאנו מאמינים שראויים לייצג את השירה הישראלית העכשווית. שירים מושכי עין ושובי לב שיגרמו לאלה

המורגלים במילה הכתובה ולא לה החולפים מולה בדרכם למקום אחר, לבוא בשער השירה.

אנחנו לא מתיימרים להציג נוסח חדש לשירה העברית או אג'נדה פואטית מסוימת. אנחנו מאמינים שאלה מתגבשים בתהליך אבולוציוני טבעי המושפע מסביבת המחיה שבה פועלת השירה. אנחנו מתיימרים להשפיע על סביבה זו על ידי הרחבתה ושמירה עליה. משוררות ומשוררים ניזונים מאהבת הקוראים. כאשר אין הם מוצאים אותה, הם נאלצים להתפשר ולהשתנות כדי להשיגה במקומות שבהם היא נמצאת (אותם ז'אנרים שהוזכרו קודם) ולשרוד. ככל שנצליח להרחיב את שטח המחיה של השירה ולהגיע לקהלים חדשים, נאפשר לה להתפתח כאומנות הנשענת על אומנות ולהגיע לפסגות פואטיות חדשות בלי להתפשר ולאבד את המאפיינים שהופכים אותה לשירה.

בליבו | שחר-מריו מרדכי

"Time is the echo of an axe"

Philip Larkin

"זֶה הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן / שְׁאֲנִי תוֹפֵשׁ: / זְמוֹ הוּא הַדְּשֵׁל גְרִזוֹ / בְּלִבּוֹ שֶׁל עֵץ"

(מאנגלית: שחר-מריו מרדכי)

א	בְּלִבּוֹ שֶׁל חֶרֶשׁ
ר	כָּל הַקִּיץ הָיָה סֶתֶר
כָּה	מְקַדֵּם אֶת גִּיסוֹתָיו
שָׁנִים אַרוֹכוֹת, שְׁנָה אֲדוּקָה	וְכָל הַסֶּתֶר - חֶרֶף.
אֲנִי חוֹלֵם וְכוֹתֵב עֵץ	בָּא הַשִּׁיר. וְנִקְרַר בְּרֵאשִׁי
שְׁלֵא נֵעַ	לְהַסְתִּינוּ אֶל הַחֲזָה:
וְנָד בֵּין חֶרֶשָׁיו	זְמוֹ הוּא הַדְּשֵׁל גְרִזוֹ
וּמְחַרְשׁ לְחֶרֶשׁ כְּפוּף הוּא.	לְמָה כְּכָה? כְּכָה זֶה -
כְּשִׁיעוּפוֹ	אֲנִקוּרִים
הַדְּרוֹרִים שֶׁבְּקִנִּי,	מְזַמְרִים וְעֹצִים מְזַמְרִים
יָשׁוּב אֵלַי הַדְּרוֹר שֶׁשָּׁב:	וְאָבִיב תְּמִיד פּוֹרֵץ
אֲנִי	מִתּוֹף צְנָה

יתומה ומאושרת | אודיה רוזנק

אָנִי יְתוּמָה מְאֻשְׁרֶת כִּי יֵשׁ לִי אֶת הָאִמָּא
הַכִּי טוֹבָה בְּעוֹלָם
אִמָּא שְׁלִי צְעִירָה גַם-בְּנֶפֶשׁ-גַם-בְּגוּף,
וְנִשְׁאָרֶת תְּמִיד בַּת שְׁלוֹשִׁים וְתִשְׁעֵ.
הִיא בָּאָה אֵלַי בְּכָל לַיְלָה לְקַרֵּא אֶתִּי
קְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמִּטָּה,
וּמִשְׁחַרְרֶת
בְּלִחְצוֹת שִׁיאָצוּ אֶת כָּל הַשְּׂרִירִים הַתְּפוּסִים.

אִמָּא שְׁלִי תְּמִיד עוֹנָה כְּשֶׁאֲנִי מְצַלְצֶלֶת אֵלֶיהָ
וּכְשֶׁאֲנַחֲנוּ מְדַבְּרוֹת אֲנִי מְסַפֶּרֶת לָהּ מֶה עוֹבֵר עָלַי
וְהִיא כָּל-כָּף טוֹבָה אֵלַי, הִיא תְּמִיד בְּעֵדִי.

לֹא כְמוֹ כָּל הָאִמְהוֹת הָרַעוֹת שְׁלָכְנוּ
שְׁמֵת־כְּעֵרוֹת
וּמִזְדַּקְנוֹת, שְׁצָרִיף בְּסוּפוֹ שֶׁל דָּבָר
לְסַעַד אוֹתוֹן וּלְטַפֵּל בְּהוֹן הַשֵּׁם יִשְׁמַר
שֶׁלֹּא נִדַּע
הָאִמְהוֹת הָאֲחֵרוֹת נוֹרָא שְׁפוּטִיּוֹת וְלִחְצוֹת וְשׁוֹאֲלוֹת
נֹו כְּבָר מְתִי תִתְחַתְּנִי מְתִי תְּבִיאִי לִי נַחַת אוֹ נֶכֶד אוֹ
מִשְׁהוֹן, תְּבִיאִי לִי מִשְׁהוֹן, הֵן אוֹמְרוֹת
הֵן תְּמִיד רוֹצוֹת מִשְׁהוֹן

וְאִמָּא שְׁלִי מִמֶּשׁ לֹא כָזָאת
הִיא לֹא מְצַפָּה וְלֹא מִתְאַכְזָבֶת מִמֶּנִּי אִף פְּעַם.

איך לתאר היעדר? | אסתר וולק

1

פַּעַם עֲצַמְנו עֵינַיִם
בְּקֶצֶה רְחוֹב צְפוּף עֲצִים
רְצִינו לְרֵאוֹת
מָה יִתְבַּהֵר

לְחִבּוּרָה שְׁלֵרֵאֲשָׁנו
לֹא נוֹתֵר זְכָר
אִף אֶת הַיָּד הַמְגֻשָּׁשֶׁת
אָנו יוֹדְעִים לְתֵאָר

2

פַּעַם לְכַדְנו יָדַיִם זָרוֹת
בְּמַבְט מְבִישׁ
גֵּרְרֵנו עַד הַפְּתַח
לְקַלֵּעַ עֵבֶר לַמַּמְשׁוֹת

מִבְּעַד לְדֹלֶת יִדְעֵנו שֶׁהַמּוֹת
כָּבֵר כְּמוֹ אֵיבֵר פְּתוּחַ
וּבְכָל זֹאת לֹא הִתְאַפְּקֵנו
וְדַפְקֵנו

3

פַּעַם מִצָּאנוּ בַּיִת עִם צֵילוֹ
וְאִישׁ גְּדוֹל שֶׁהִתְחַזָּה לְמַפְלָט
יָדָיו הִתְגַּשְׁמוּ כְּמוֹ עוֹלָם
חִקּוֹ לָנוּ אֶהְבֵּה

לֹא יִכְלָנו לְלַכֵּת מִמֶּנּוּ
אוּ מֵאֲתָנוּ

גַּם שֵׁם
לְקֶצֶה הִיָּה רְחוֹב
וְאִשָּׁה בְּשֵׁם אִמָּא
רְדָפָה אוֹתָנוּ.

4

פַּעַם הֵייוּ אֲבָקֵנוּ אוֹר
כְּמוֹ קִיץ כָּבֵד דְּרָף תְּרִיסִים
הָעֵתִיד מִצְמֵץ בְּנוֹ
הִיָּה קוֹשֶׁה לְרֵאוֹת
מָה מִזָּה אֲנַחְנוּ
הִיָּה קוֹשֶׁה לְתֵאָר
מָה מִכָּל זֶה יִשְׁאָר.

איתקה | ליאת מורבצ'יק

"וכל הזמן חשוב על איתקה"

קונסטנדינוס קוואפיס

(תרגום: יורם ברונבסקי)

וְכָל הַקִּיץ בְּנֵי בְּחָדְרִים נִלְחָם בְּקִיקְלוֹפִים
כִּי אֵתְקָה רְחוּקָה מֵאֲתָנָנִי,
וּבְחָדְרֵי דוֹלֵק הָאֹר וְאֶשׁד נְהָרוֹת נוֹהֵר.
וְהַקִּירוֹת מִלַּח וּמִשְׁתֵּי סִיָּרָה,
וְזַעֲקוֹת יְלָדֵי לְעִזָּרָה,
וְלֹא אֶפְתַּח לוֹ דָּלֶת.

ראי בתי | יעל בלקינד ערן

אֲדָמָה יִבְשֶׁה, סְדוּקָה,
אֶפְלוּ בָּהּ,
בְּמַעֲמָקֶיהָ -
מִיָּם מַעֲטִים.
רְאִי, אִיוּ בִּי גֹשֶׁם לְתֵת לָךְ,
רַק טְפוֹת דְּלוֹת שְׁחַפְרֹתַי
בְּמוֹ יְדֵי הַמְקוּוֹת.
גִּמְעֵי אוֹתוֹ, אֲגָרִי בָּהּ.
בְּבוֹא הַיּוֹם
עוֹד יִצְמַח בָּךְ גִּזְע.
תִּפְרַחַת סְגֻלָּה נְהַדְרֹת.
יְבוֹאוּ בָּךְ עֹנוֹת.
קִיץ, כּוֹ,
גַּם שְׁלֻכָת.

סחף | גיל אליאס

אלו מצולות תורת הדינים,
אשר נמצאים בסירות הספרים
ובמשוטי העט והדיו.
לו סבא לא היה דיני,
העט לא היה חותר בנפשי דפי
המחברת וגופי השחר
לא היה מלוח
ממלח גם ולבו.

טקס | דליה סיני

טוֹטְאֵלִית, הוּא הַסְבִּיר לִי, אֶת בְּזוֹ טוֹטְאֵלִית,
כְּמוֹ תְרוּעָה שֶׁל חֲצוֹצֶרֶה. טוֹ-טוֹ-טוֹטְאֵלִית
הַתְּפִמָּמָה לֹו הַמֶּלֶה מִתַּחַת לְשִׁפְמָפִם
הַמְקֻדָּד עַל פִּי כָּל בְּלָלֵי הַטְּקִס טוֹ-טוֹ-טוֹט,
הֵיוּ שָׁם כָּל בְּלָלֵי הַטְּקִס טוֹ-טוֹט וְכַעַת הַקְּהֵל
מִתְבַּקֵּשׁ לְעִמּוֹד עַל רִגְלָיו. הָאֲחֹרִיּוֹת. וְלִבְעֵט.

מתוך מלתעות האסון

טל ניצן על בשורת ההצלה והניצחון בשיריה של מוריה אשכנזי

הקריאה ב"קומי", ספר הביכורים של מוריה אשכנזי (אפיק, 2022), היא חוויה דואלית, כפי שעולה מכותרת המשנה, "שיר | עדות": התפעמות ובעתה; ממואר ופואטיקה; פרוזה ישירה וכתב־יד פואטי אישי מאוד, שפה שהומצאה כדי למסור את שאי אפשר למסור; תיעוד מפורט, כמעט ללא נשוא, של אסון - אונס והתאכזרות בל־יֵאמנו בפעוטה בת שלוש - ושירה שנולדת מאותה טראומה ונוסקת ממנה גבוה.

במסגרת המצומצמת כאן, שלא תאפשר צלילה למלוא עומקו התהומי של הספר הזה, אני רוצה להאיר סוג מסוים, מובהק, של שירים, שבהם המשוררת הבוגרת - הניצולה - מדברת אל הילדה שהייתה, זו שעדיין נתונה במלתעות האסון, מעניקה לה מכוחה העכשווי ושולחת לה מן העתיד בשורת הצלה וניצחון שהיא כעין נבואה בדיעבד: לא תאבדי כי תתגברי ותחיי - תקומי. ההתגברות היא לא פחות משיבה מן המוות: "מִתְּ שָׁם", היא נזכרת, "וּבְכֹל זֹאת הִבְטָחָה הַזֹּוּ // עוֹד תִּחְיִי".

מרתק לגלות את המוטיבים המופיעים בשני השירים שלהלן, הלקוחים מתוך הספר, כמקיימים ריטואל משותף: בשניהם הבשורה נאמרת בשתי השורות האחרונות, בתום האודיסיאה המתומצתת שבחלק הראשון; אלמנטים גשמיים - ביניהם הכפור, שחוזר בשני השירים - עוברים מטמורפוזה; והבטחת הגאולה והחיים מתגלמת ביסודות מהחי והצומח שצבעם לבן והם שואפים מעלה, קמים לתחייה מהקבר הסימבולי והביוגרפי־המוחשי (תיאורו המצמרר בפרק העדות) וצומחים, ומתעופפים.

*

עור על שנייה דמעתה ים גדול אגור בקלפות הבצל
כאב רפאים נעול בתאים כל איבריך חסרים
אל תתנגדי בשזה מושף אל תשרטי קירות
בלילה ככרות לחם גוף נפרסות
גבישי מלח דמעות יהלום נקרשות
על גב קורי האימה בבקר את כפור על זגוגיות

דעי

פרפר לבן היכן שהוא נמצא עכשו לומד לעוף

*

ככל שכוח חיי עולה גואה עד לחיי מראות הופכות מבט
פרות הזאב המחספסת עתה תזכרת לכוחי
פתיתי הכפור שדקרו חדים הם קבצית קרח אחת נמסה
על גוף השחלבים שלי וריח דמי השפוף
המית נרקיסים חיים הכל חי מאוד הקשיבי לי
הכל מאוד בחיים

אל האדמה

אלפרד כהן על "פרברי השינה הכחולה", ירדן בן-צור, טנג'יר, 2023

תחילה היו חיים רק מתחת לפני המים, אין-ספור יצורים במצולות אין-סוף. אחר-כך הופיעו על האדמה אי-אלו עשבים, צמחייה שוטה וחיידקים. ואז, כך מלמדת אותנו תורת האבולוציה, היצורים עלו מן המים אל האדמה וביקשו לחיות עליה. זהו למעשה גם המהלך הפואטי והסיפור המרכזי שמביא לנו המשורר ירדן בן-צור בספרו הראשון, "פרברי השינה הכחולה" – עלייה אל האדמה והתמקמות בה.

החלק הראשון בספר עוסק בתהומות הללו – מחוזות ילדותו: ביער, בתל-אביב, בכמעט ירוחם, בחולון ובשוהם. שם מתעצבת אישיותו כאדם, כגבר ובהמשך, בחלק השני של הספר, כמאהב וכאבא. ממצולות אלו הוא יעלה מעלה, יבסס את חייו בין כל הצמחים וטרדות החיים. על התהליך הזה הוא כותב בשיר "זיכרון מבריכה אחרת": "הייתי לי מִשְׁהוּ בְחוּף יָם אֶחָד / וְהֵייתִי נוֹפֵר בְּבִרְכָה בְּדֶשֶׁא הַהוּא הַיְדוּעַ / וְלֹא חֲשַׁבְתִּי שְׂאֵפֶשֶׁר שֶׁזֶה יְהִיָּה / מוֹצֵק יוֹתֵר וְחִי לֹא בְּמִים." ועל התוצאה הוא כותב בשיר "אדם": "לְפַעְמִים הֵייתִי רוֹצֵה לְהִיֵּת אָדָם / לְדַעַת הַתְּחֵלָה נִקְשָׁה / וְאִיזָה סֶבֶל [...] הָאֲדָמָה תִּנְחַמְנִי: אִיו דָּבָר, / מֵעֶפֶר בָּאֵת / וְאֵל עֶפֶר."

מרכיב החיפוש – למשות מתהום הנשייה את הזיכרונות, המעשים, הצבעים והאנשים – מהווה את הבסיס המוחשי והמופשט לתהליך של מה שאנחנו הופכים להיות בהווה ואולי נהיה בעתיד. מהלכים מסוג זה שכיחים למדי בספרי השירה היוצאים בעשור האחרון. שירים הבוחנים ומאירים את הזהות שלנו, המבטאים צורך חזק להבין מאיפה הגענו ולאן אנחנו הולכים.

אך בניגוד למרבית הספרים הללו, המציעים מסמך וידוי רגשני שלא לומר "ממוארי", ירדן בן-צור מציע משהו נוסף, שיטה אחרת. הוא מציג לנו את מנגנון ה"פּרָפְטוּם מוֹבִילָה" – מכונת תנועה נצחית היוצרת יותר אנרגיה משהיא צורכת. רוצה לומר שהשירה של ירדן מפיקה הדים, חותרת לפעולה, ניסיונות אמיתיים להתמודד כאן ועכשיו עם ממצאי העבר מהחומרים שמהם היא נכתבת. וכל זה למה? כי היא מושתתת על מסורות שירה קדומות (ירדן בן-צור הוא גם מתרגם וחוקר ספרות). עם זאת, בן-צור לא מוותר גם על השיח עם השירה עכשווית. שני הרכיבים הללו יוצרים אנרגיה מתפרצת וצבעונית, ודיון חווייתי ואנליטי בתצורות האנושית הפילוסופית והמעשית יחד.

התנועה מן העבר אל העתיד מגיעה לשיאה במחזור "כל שמותיך", שלדעת
הוא היפה בספר. כל שיר במחזור הוא אפשרות לשם עבור ילד או ילדה (דוב,
אבשלום, יונה...) העתידיים להיוולד ממש בקרוב ולבוא אל העולם ולכל שם כזה
יש משמעות. כל שם כזה יכול להתהלך באופן שונה על האדמה וכל שם כזה מגיע
עם העומקים שלו. כשהדובר בשיר מכריז על השם הנבחר, נרי, אנחנו עדים לתהליך
התנועה הנצחי שמציע לנו ירדן לעשות, מצד אחד לחוות את העבר והאישי של
המשורר והדובר בשיר ומנגד לשוח את ההווה האוניברסלי שלנו, הקוראים.
"פרברי השינה הכחולה" הוא ספר אנין-דעת הנוגע באצילות בשפה ובסיפורים
המחוללים אותה בלי לוותר על הקשיחות והחספוס המרדניים המביאים לנו משהו
אחר ורענן.

פּרָפְטוּם מוּבִילָה

לפְעָמִים נְדָמָה שְׁהֶעוֹלָם סוֹבֵב עַל רִיק
בְּעוֹד אֲנַחְנוּ בְּתוֹכוֹ
כְּמוֹ קְרוֹסְלָה גּוֹנַחַת בְּגוֹן מְשַׁחֲקִים
שְׁמִישָׁהוּ דְחָף מִזְמַן בְּהֶסַח דַּעַת.

לפְעָמִים נְדָמָה גַם שְׁהֶעוֹלָם הַפְּסִיק לְסֵב
אִי שֵׁם בְּאִמְצַע שְׁנוֹת הַשְּׂמוֹנִים
כְּמוֹ קְרוֹסְלָה שׁוֹתֶקֶת בְּגוֹן מְשַׁחֲקִים
שְׁמִישָׁהוּ עֶצֶר בְּהֶנְפֵת רָגֵל.

מִדּוּעַ אִישׁ אֵינוֹ אוֹמֵר דְּבָר
לְיֶלֶד שֶׁעוֹד יוֹשֵׁב שָׁם,
אוֹחֵז בְּהֶגֶה הַשְּׁבוּר,
רֵאשׁוֹ סַחְרָחַר עֲלָיו וְהַעֲצִים רוֹקְדִים
כְּלֶהֱקֵת כְּלָבִים בְּאִישׁוֹנָיו?

ארגז הכלים של השירה (שיעור ראשון)

נעה שבתאי מציגה בכל גיליון אחד מכלי העבודה המשמשים לכתובה ולקריאת שירה

השירה, ככל אומנות, עושה שימוש בחומר על מנת לקיים את עצמה. אך בעוד הפּסָל, הקדר ואפילו הצלם משתמשים בחומר פיזי בעת המלאכה, על השיר להשתמש בחומר הנמצא בשימוש באופן יום-יומי, והוא המילים. למעשה, חומר הגלם של השירה הוא חומר הגלם של המחשבה, של ההבעה ושל התקשורת האנושית הבסיסית ביותר.

כך מתגלה שאתגרה המרכזי של השירה טמון בעצם החומר שלה - בניסיון של השירה להבחין את עצמה מהשגרה ולחדש, וזאת במיוחד כשנדמה כי נאמר כבר הכול.

נראה שהניסיון להגדיר את לשון השירה הוא בדיוק כמו השירה עצמה, חמקמק. בהתאם לכך, ההגדרה חמקמקה, ואולי כבר אין בכלל טעם בהגדרה כזאת. "שִׁיר הוּא דָּבָר / שְׁאֵנִי קוֹבֵעַ שְׁהוּא שִׁיר", כתב דוד אבידן ובכך למעשה פטר את הצורך בהגדרה אובייקטיבית. השיר הוא שיר בעיני יוצרו. אך אלו רק שתי השורות הפותחות את השיר המפורסם, שנחתם בשורה "וְעַכְשָׁו תְּקַבְּעוּ מְחַדָּשׁ מִזְשִׁיר". שורה שלמעשה מחזירה את האחריות לקבוע מה הופך רצף מילים לשיר בחזרה אל הקוראת. אז מי קובע - המשוררת? הקורא? ומְזַשִּׁיר?

בין האחרונים שניסו לענות על השאלה הזו ולהבחין בין לשון השירה ללשון החוץ-שירית, היה הבלשן הרוסי רומן יאקובסון: "בלשון השירה משמשת הלשון לא רק בתפקידה הרפרנציאלי [...] אלא גם בפונקציה הפיוטית שלה. [...] היא אומרת משהו על העובדות, מוסרת לנו מידע מסוים; אבל באותה שעה היא מאורגנת בצורה המושכת את תשומת הלב לשפה עצמה, עושה את השפה 'תכליתית לעצמה', אפילו, במידה מסוימת, על חשבון מסירת העובדות ה'רפרנציאליות'". כלומר, לשון השירה חורגת מלשון הדיבור בכך שהיא לא מבקשת בהכרח למסור מידע תקשורתי, היא מבקשת למשוך את תשומת הלב כלפי עצמה.

אבל זה עדיין לא עונה על השאלה מה הופך רצף של מילים לשיר. למי מאיתנו לא קרתה החוויה, (המתסכלת, המעיקה), לקרוא שירה, להבין את משמעותה של

כל מילה בעומדה לבדה, אבל לא להצליח להבין כיצד הן מתחברות לכדי שורה או, אלוהים ישמור, שירה.

"רק מלים נכריות את קוראן כאגרת", כותב אלטרמן, ובשורה הבאה מסמן לקוראת הפוטנציאלית הזאת את המפתח לאי ההבנה: **"לו סלחי לי על קר החרוז הצלול"**. לא רק החרוז הוא זה המקשה על הבנת מילות השירה, אלא, למעשה, כלים רבים שעומדים לרשות השירה ועצם השימוש (או אי השימוש) בהם מסייעים לה לממש את מלוא הפוטנציאל הפיוטי שלה.

אם נחזור להבנה של המילים כחומר הגלם למלאכת השירה, לרשות המשוררת עומדים כלים שונים למימוש המלאכה, לעיבוד ולעיצוב חומר הגלם לכדי שיר, כשברקע מרחף האתגר המרכזי של השירה, והוא לחרוג מאותה לשון יום-יומית. הכלים האלו אומנם עומדים לרשות המשוררת בעת הכתיבה, אך יש להם חשיבות לא פחותה בעת הקריאה, שכן אותם כלים עומדים כעת לרשות הקוראת בבואה לפרק את השירה ולהבינה. כך מתגלה כי מלאכת השירה אינה מסתכמת במלאכת הכתיבה, אם כי מתממשת במלואה רק בעת מלאכת הקריאה.

בגיליונות הבאים, אפתח לראווה בטור זה את ארגז הכלים העמוס של השירה ואפרוס לרגליכם, הקוראות והקוראים, את הכלים השונים: החרוז, המשקל, המטאפורה, האירוניה ועוד רבים. אין זה אומר שבכל שיר ושיר נמצא את השימוש המכוון והמודע של כל הכלים יחדיו, ולעיתים אפילו לא נמצא שימוש מובהק באף אחד מהכלים. אבל עצם ההכרה באותם הכלים העומדים לרשות השירה, ובהתאם לכך לרשות הקורא, יסייע לקריאה יותר ממצה של השירה, להבנה כיצד לגשת ולפעול אל מול רגעי ההשתהות המביכים שנוצרים ברגעים הראשונים בעת קריאת השיר, או כלשונו של אלטרמן: **"על גלבון אהבה פה פשוטה ואכזרת / שהלבשתי לה פתנת משחק וצלצול. / אל תראיהו פזר [...]. ה, מה קל לעורר / את לבו / השואל - אינה! / הן ידעת - כי תשבי לקראו לאור נר, / כל אות בו אליך תחיה"**.

שניים בעקבות אחת

בכל גיליון שני משוררים כותבים שירים בהשראת אותה תמונה. והפעם: שחף ארז ואפרת בן

מראה עיניים הוא ככל הנראה מעורר הרגש השכיח והנפוץ ביותר בחיינו. הוא החוש העיקרי שרובנו חווים דרכו את הסביבה. לא פלא אם כך, שהוא גם נוכח באופן קבוע ועוצמתי, באופן ישיר ובאופן עקיף, בשירה. לראיה ניתן לבחון את השירים המופיעים במגזין זה.

עם המחשבה הזו בראש, רצינו להעמיק את העיסוק בקשר שבין חיזיון עיניים לכתובת שירה ולבחון כיצד חיזיון משותף מפעיל אצל כותבים מערכות שונות של אסוציאציות והשראה המובילות לכתובה. לצורך כך, בכל גיליון יקחו על עצמם שני משוררים/ות את האתגר לקבל מאיתנו תמונה משותפת ולכתוב בהשראתה שיר חדש לחלוטין.

לא נחדש דבר בכך שנציין שלאנשים שונים יש נקודות מבט שונות כלפי המציאות. נושא זה נידון בכל תחום של האומנות ונחקר עד דק באקדמיה. עם זאת, העובדה שעסקו וטחנו נושא מסוים, לא אומרת שהוא לא יכול לשמש כנקודת פתיחה מעניינת וככלי ליצירה ולהתנסות, במיוחד כשאל המלאכה נגישים מוחות יצירתיים וייחודיים המקבלים חופש אומנותי להביא לידי ביטוי את חווייתם האישית אל מול התמונה. אנו צופים שההבדלים בחוויות החיים, בסגנון הפואטי ובגון הקול יובילו לתוצאות מפתיעות וליצירות יוצאות מגדר הרגיל שיעמדו זו לצד זו, יחמיאו ויעשירו אחת את עולמה של השנייה, ובעקבות כך גם את חוויית הקריאה. זו אינה תחרות אלא יצירת אומנות נפרדת-משותפת העומדת בפני עצמה וכחלק מתצרף.

התמונה שאותה יקבלו המשוררות והמשוררים המשתתפים תיוצר על ידי תוכנת AI בעקבות משפט שיוזן לה על ידי מערכת המגזין. משפט זה לא נחשף לכותבות ולכותבים המשתתפים עד לפרסום הגיליון ומופיע כאן לראשונה גם לעיניהם. בכך נוסף עוד נדבך לחוויית היצירה ולחוויית הקריאה. אין המטרה בפרסום המשפט לעמוד על מידת ההתאמה ל"דעתה" של המכונה אלא לזהות ולהבין שלב נוסף בתהליך עיבוד חוצה סוגות אומנויות ומערכות אנושיות ודיגיטליות.

Prompt: "A black and white photo of how it feels to miss your one chance for true passion"

מפּלס הַיִם מוּסִיף וְעוֹלָה | שַׁחַף אֲרֵז

תִּרְאֶה כַּמָּה יָפֵה לַהֶק האוֹר
וְצִפּוּרִים לְבָנוֹת מְסֻפְרוֹת אֶת סוּדוֹת
הַזְמַן הָאוֹבֵד.

אֲנִי רוֹאָה בְּעֵינַי -
הוּ דָבַר אָמַת בּוֹדֵד?

תִּתְקַרֵב, תִּתְקַרֵב,
מִפְּלֵס הַיִם מוּסִיף וְעוֹלָה.

תִּרְאֶה אֶת גְּלִיּוֹת הַיָּמִים:
יָם מִתְמַלֵּא פְּעִימוֹת זְכָרוֹן,
מִפְּלֵס הַיִם מוּסִיף וְעוֹלָה.

נִדְמָה שָׂאֵם עֲלָה גַם יִשְׁפֹּה,
אֶף הַיּוֹם רַק מוּסִיף, מְכֻסָּה עַל
פְּסִיעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת בַּחוּל, כֵּס הַדְּלִי
הָאֵדָם וְאֶרְמוֹן הַחוּל
שֶׁלֹּא הַחֲזִיק בַּהֲבֻטָּה שֶׁיִּבְנֶה
וַיִּהְרַס וַיִּבְנֶה.

זְרוּעוֹתָיו שֶׁל אֶפֶק שְׁלוּחוֹת
וְנִסְדָּקֹת מְשַׁעֲנֵת שָׁמַיִם
וְנֶעֱשׂ מוּטָל
עַל מִפְּתוֹ יַבְּשָׁה, נִפְרָשׁ שְׁחֵרוֹת
לֹא קִצּוֹת.

אֲנַחְנוּ הַחֲרָבָה בְּתוֹכוֹ,
תְּנוּעַת הַגְּלִיּוֹת,
פְּסוֹת עֵץ צְפוֹת, טְלָאִי
עַל טְלָאִים.

רוּחַ קֵלָה מִן הַקְּלָעִים
נִשְׁפָּכֶת עַל תְּמִירוֹת קוֹמָתָהּ,
כְּפִיפוֹתֵי.

* | אפרת בן

לחני

רוח סערה שלי אוֹבֶדֶת
בְּשִׁלּוֹה מְדָמָה.
צְרִיכָה הֵייתִי לְבָכוֹת אֶת חֶסְרוֹנָה, וְאֶת אֶהְבְּתִי
מֵתוֹף שְׁנַיִם שֶׁנֶּאֱלָמוּ בְּחֶמְלָה אִמְהִית נוֹאֲשֶׁת,
בְּחִבּוּק צְרוּב, בְּבִידוּד הַדּוּק.

רוח סערה שלי סוֹבֶבֶת נְבִכִי נִפְשִׁי,
נֶאֱחָצֶת בְּסִבָּה חַיִּי וְלִילוֹתִי,
שׁוֹאֵלֶת מִמֶּנִּי תְּשׁוּקָה – רַכָּה.
שׁוֹאֵלֶת אוֹתִי בְּחֶשֶׁף
מֵתַחַת לְשִׁמְיכָה וּבִיּוֹן הַכָּרִיּוֹת מְחַפֶּשֶׁת פֶּשֶׁר
לְמִשְׁהוֹ גָּדוֹל
יוֹתֵר מִלְחָשׁ בּוֹדֵד שְׂאֵת.
פוֹרְמֵת קִשְׁרֵי שְׁעָרֵי בְּרֵף עֵיף.

רוח סערה שלי דוֹמְמֶת,
מְדַמְמֶת. פּוֹעֶרֶת בּוֹרוֹת בְּנִשְׁמַת חַל שְׁלִי
מִסְתּוֹפֶפֶת בְּצֵל אַחַר, מוֹתִירָה אוֹתִי סוֹפָה.

אם רק הֵייתָ בִּי רוּחַ,
שְׂאֵר נֶפֶשׁ בְּשִׁלּוֹה,
הֵייתִי מְזוּגָת רוּחוֹתֵינוּ בְּשִׁמְיִם אַחֲרִים,
נִמְזָגָת אֶל חִיקוֹף הַקָּר לְהֵתְרַפֵּק,
נוֹשֶׁקֶת לְמִצַּח
סֶהְרִירִית, צְרוּבֶת חֶמְלָה וְתֵם.
הֵיכֹן אֶת לְשִׁבְרֵת
רוּחַ סֶעֶרָה שְׁלִי?

אהבה ראשונה

משוררים ומשוררות על השיר שגרם להם להתאהב בשירה. והפעם:
אלון ארד על "שלום תקופה יפה" מאת אהרן שבתאי

באידו של מרץ, 1994, אור ליום רביעי, התרסק ניקולאי קודריצקי עם רכבו במהירות גבוהה אל תוך גדר הפרדה. קודריצקי, כדורגלן בקבוצת בני יהודה, נהרג במקום. אני הייתי בן שבע. בתחילת אותה עונה ביצעתי את הפשע החמור ביותר שילד, נער, גבר, יכול לעשות - החלפתי קבוצה. להגנתי ייאמר שהיו לי סיבות טובות. עד אותה עונה הגדרתי את עצמי כאוהד בני יהודה כי היה לי דוד בשם יהודה שהיו לו שני בנים ולבני יהודה היה שחקן בשם אלון. אלון מזרחי. כשהנ"ל עבר, בתחילת עונת 93-94, למכבי חיפה הוא השלים להם קָרְיָה של שלושה שחקני הרכב בשם אלון: מזרחי, חרזי וחזן. איך אמור ילד לעמוד בפני צירוף מקרים שכזה? אך ניקולאי קודריצקי לא נשכח מליבי, לא בעוזבי את הקבוצה ולא בעוזבו את העולם הזה. הוא היה אליל שכונת התקווה (שלא היה לי שום קשר אליה) ואחד מאלילי ילדותי.

יותר משני עשורים עוברים מאז ואני עובד כמחנך ומורה לאזרחות בתיכון גנרי במרכז הארץ. מערכת החינוך הישראלית מעמידה בפני מוריה אתגרים רבים: תכנים מיושנים, כיתות גדולות, חוסר בכלים משמעותיים ועוד איך-ספור מהמורות שזהו לא המקום לפרטן. מהר מאוד אני מבין שאחד האתגרים החשובים ביותר למורה מתחיל לעמוד בו הוא אתגר ההנגשה - כיצד להעביר רעיון מורכב בצורה מובנת, מושכת ומגרת מחשבה לאנשים בעלי רמות חשיבה ועניין משתנות. מורה שיצליח להנגיש את החומר הלימודי בצורה טובה, יצליח להתמודד עם תחלואי המערכת הרבים. זו מיומנות שמיומי הראשון בהוראה

הקדשתי לה תשומת לב מיוחדת.

עוברות עוד כמה שנים. במקביל לעיסוק בחינוך אני מתחיל לימודי לתואר שני במחלקה לספרות עברית בבן-גוריון. בסמסטר הראשון ד"ר גידי נבו מפגיש אותי לראשונה עם יצירותיו של אהרן שבתאי, שאותו עד אז הכרתי רק בשם. בשלב זה שירה אינה תחום עניין שלי. היא חידתית מדי, לוקחת את עצמה ברצינות מדי. אני כותב פרוזה, הגעתי לתואר כדי להמשיך להשתפר כסופר ומה לי ולה. העיסוק בשירה הוא נספח שעוד לא גזרתי בליבי אם מקולל הוא או מבורך.

לדרישתו של נבו, אני מדפדף בספר "בחודש מאי הנפלא" של שבתאי, מגיע לשיר "שלום תקופה יפה" ומילים אוחזות בגרוני. "אני צריה ללכת, איך ברה, / בצמח רזיאל - אילת מול השדרה / אציץ אל ניקולאי קודריצקי המציר / על רקע סיד ורד בפתח בר, // גם לו היו ימים יפים ומזל ביש, / כמוהו גם מעי שפוכים פה על הכביש. / אשתי ליתה אותו לקבר בחולון, / אשתי תלה אתי עד פתח הסלון". בשורות אלה נגלתה בפניי במלוא הדרה אחת מיכולותיה המרכזיות של השירה:

חיבור נקודות שלכאורה אינן מתחברות לכדי יצירה מפוארת ושלמה. בעזרת רפרור ודימוי עיצב מחדש שבתאי את חוויית פירוק הבית הסובייקטיבית שלו והנגיש אותה לי, הקורא הלא מיומן, באופן שאוכל להבין, ויותר מכך, להתחבר אליה כממתיק סוד. שירים טובים, בעיניי, מצליחים לעשות בדיוק את זה. הם לא בהכרח מפשטים את הרעיון, אלא מזקקים אותו לכדי משקה משכר המוגש באריזה מושכת.

זה היה היום שבו התאהבתי בשירה. זה היה השיר. זמן קצר אחריו קראתי לראשונה את השיר "7 שורות על פלא הירקון" מאת רוני סומק, שבלי להתכוון האיר לי באור חדש את מערכת היחסים המשמעותית ביותר שהייתה לי בעשור השלישי לחיי, ובמשך כמעט שש שנים לא כתבתי עוד מילה של פרוזה. לא מצאתי סיבה.

המטריקס

מעקב צמוד: האם הבינה המלאכותית כבר כותבת שירה טוב יותר מאיתנו?

ההתפתחויות האחרונות בתחום הבינה המלאכותית גרמו לדאגה בקרב אומנים בכל תחומי היצירה והציתו בהם חששות קיומיים ומעשיים כאחד. החשש המרכזי נובע מהפוטנציאל של בינה מלאכותית לחקות ואף להתעלות על יצירתיות אנושית. אומנים רבים פוחדים שעבודות שנוצרו על ידי בינה מלאכותית יפחיתו מחשיבות המקוריות שלהם ויחזקו תחת נקודות המבט הייחודיות, הרגשות והחוויות שהם מביאים איתם ליצירה.

אם בא לך לצרוח בעת קריאת שורת אלה "לא!" מהדהד, "מחשב לעולם לא יצליח ליצור כמו אדם!" רק קח/י בחשבון שגם טקסט זה נכתב על ידי בינה מלאכותית. האם שמת לב?

הסוגיה הזו לא פסחה על עולם השירה. כן, גם אנחנו חוששים. לכן במדור זה נבצע מעקב צמוד ונפרסם בכל גיליון שיר חדש שנכתב על ידי בינה מלאכותית ונשאל את שאלת השאלות - האם המחשב כבר עקף אותנו בסיבוב?

עיר אין-סופית | צ'ט ג'יפיטי

התרחבות העיר יכולה
לגרם לך להרגיש קטנה.
אך רגשותיך הן כח זקוף.
בשאוון חיי העיר, במהומה,
רגשותיך הן שלד,
פנטזי באפלה.

דבר השופטים: אנחנו בטוחים לעת-עתה.

